

2001-04-30: Kurt Birkemose mod Konkurrencerådet

K E N D E L S E

afsagt af Konkurrenceankenævnet den 30. april 2001 i sag 00-173.720

Kurt Birkemose Petersen

mod

–

Konkurrencerådet
(fuldmægtig Bente Sølvsten)

1.

Ved skrivelse af 4. september 2000 har Kurt B. Petersen indbragt en af Konkurrencestyrelsen truffet afgørelse om afslag på aktindsigt.

Kurt B. Petersen har oprindeligt ved skrivelse af 27. marts 2000 med henvisning til offentligheds- og forvaltningsloven anmodet Konkurrencestyrelsen om aktindsigt i en sag om gebyrer ved brug af betalingskort i taxier, som Konkurrencestyrelsen har truffet afgørelse i.

Ved skrivelse af 4. april 2000 meddelte Konkurrencestyrelsen afslag på aktindsigt, jf. forvaltningslovens § 9, stk. 1, idet Konkurrencestyrelsen ikke fandt, at Kurt B. Petersen kunne anses for part i sagen. Konkurrencestyrelsen henviste til, at det af § 11, stk. 1, jf. stk. 3, i lov om betalingskort, fremgik, at offentlighedsloven ikke fandt anvendelse. Skrivelsen indeholdt ikke klagevejledning.

Kurt B. Petersen rettede herefter ved skrivelse af 14. maj 2000 henvendelse til Folketingets Ombudsmand, der ved skrivelse af 9. juni 2000 bl.a. meddelte:

"...

Ombudsmanden kan ikke behandle klager over forhold, der kan indbringes for en højere forvaltningsmyndighed, før denne myndighed har truffet afgørelse (§ 14 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand).

Efter bestemmelsen i forvaltningslovens § 16, stk. 4, kan afgørelser om aktindsigtsspørgsmål påklages særskilt til den myndighed som er klageinstans i forhold til afgørelsen af den sag som begæringen om aktindsigt vedrører.

Det fremgår af Konkurrencestyrelsens afgørelse, at styrelsen har behandlet klagesagen efter §§ 20 og 20a i lov om betalingskort (lovbekendtgørelse nr. 811 af 12. september 1994 som ændret ved bl.a. lov nr. 217 af 13. april 1999, om betalingskort m.v.) Konkurrencestyrelsens afgørelser efter § 20a kan indbringes for Konkurrenceankenævnet, jf. § 27, stk. 2, i den nævnte lovbekendtgørelse.

Jeg har derfor i dag sendt en kopi af Deres brev af 14. maj 2000 med bilag til Konkurrenceankenævnet for at nævnet kan få lejlighed til at tage stilling til om nævnet

kan hjælpe Dem. ..."

Ved skrivelse af 15. juni 2000 fremsendte Konkurrenceankenævnet herefter sagen til Konkurrencestyrelsen til fornyet behandling.

2.1. Den påklagede afgørelse

Konkurrencestyrelsen har herefter ved skrivelse af 27. juni 2000 bl.a. truffet følgende afgørelse:

"Konkurrencestyrelsen har den 16. juni 2000 fra Konkurrenceankenævnet modtaget kopi af Deres henvendelse til Folketingets Ombudsmand. Deres henvendelse til ombudsmanden vedrører styrelsens afslag på aktindsigt i afgørelse af 29. februar 2000: Klagen over gebyrer for brug af betalingskort i taxier. Ombudsmanden har peget på, at der i styrelsens afgørelse af 4. april 2000 ikke er givet klagevejledning samt på, at det af Deres brev ikke fremgår, om De har nogen retlig interesse i sagen.

Det fremgår af Konkurrenceankenævnets brev, at De har modtaget kopi af ankenævnets brev.

Konkurrencestyrelsen skal beklage, at der ikke ved brev af 4. april 2000 blev givet klagevejledning efter forvaltningslovens § 16, stk. 4, i forbindelse med afvisning af, at give Dem partsaktindsigt i styrelsens afgørelse.

Som nævnt i styrelsens brev af 4. april 2000 finder lov om offentlighed i forvaltningen som udgangspunkt ikke anvendelse på sager efter lov om visse betalingsmidler, lov nr. 414 af 31. maj 2000, jf. lovens § 21, stk. 6 (den tidligere betalingskortlovs § 11, stk. 3). Derimod gælder forvaltningslovens regler om parters adgang til at gøre sig bekendt med sagens akter.

Imidlertid må Konkurrencestyrelsen fastholde, at De efter de oplysninger, der foreligger i sagen, ikke kan anses for at være part i sagen vedrørende en klage over Hillerød Taxa, Birkerød Taxa og Roskilde Taxas opkrævning af gebyrer ved brug af betalingskort i taxier. Styrelsen kan derfor ikke give den ønskede aktindsigt i sagen.

De har henvist til, at De som taxivognmand og modtager af betalingskort er berettiget til aktindsigt.

Konkurrencestyrelsens afgørelse af 29. februar 2000 er i første omgang rettet direkte mod de taxiselskaber, der er klaget over. Styrelsens afgørelse får dog indirekte betydning for samtlige de taxiselskaber og andre virksomheder, der opkræver gebyrer for betaling med Dankort og andre betalingskort. Det gælder således generelt, at for betalingskort udstedt til danskere til brug i forretninger i Danmark (Dankort og andre internationale betalingskort), må betalingsmodtager (forretninger, taxivognmænd, hoteller mv.) alene opkræve gebyrer, hvis kortudsteder opkræver gebyr hos betalingsmodtager.

Det forhold, at Konkurrencestyrelsens afgørelse generelt får betydning for en række forretningsdrivende, medfører ikke automatisk, at disse får partsstatus i styrelsens afgørelse overfor Hillerød Taxa, Birkerød Taxa og Roskilde Taxa. Det følger af Justitsministeriets vejledning om forvaltningsloven (de relevante afsnit, punkt 49 til 55 fra vejledningen, vedlægges som bilag), at partsstatus kræver en direkte, væsentlig retlig, individuel interesse i en sags afgørelse. En sådan direkte, væsentlig retlig, individuel interesse er efter styrelsens opfattelse ikke godtgjort i denne sag, og der skal derfor ikke gives adgang til sagens akter.

Konkurrencestyrelsens afgørelse om ikke at give aktindsigt efter forvaltningslovens § 9, stk. 1, kan i medfør af forvaltningslovens § 16, stk. 4, indbringes for Konkurrenceankenævnet, ..."

2.2. Parternes påstande

Klager har nedlagt påstand om aktindsigt.

Konkurrencestyrelsen har påstået stadfæstelse.

3. Sagens baggrund

3.1 Konkurrencestyrelsen har ved afgørelse af 2. marts 2000 påbudt Hillerød Taxa, Birkerød Taxa

og Roskilde Taxa at ophøre med at opkræve gebyr ved valutaindlændinges betaling med betalingskort, jf. betalingskortlovens § 20a, stk. 2, og § 34. Samtidig anmodedes Dansk Taxi Forbund om at orientere sine medlemmer herom.

3.2. Den af Konkurrencestyrelsen den 2. marts 2000 udsendte pressemeddelelse var bl.a. sålydende:

"Pressemeddelelse

Ikke noget gebyr ved betaling med Dankort i taxier

Konkurrencestyrelsen har i dag fastslået, at taxivognmændene ikke må opkræve gebyr hos kunder, som betaler med betalingskort.

Betalingskortloven fra april 1999 fastsætter, at en betalingsmodtager (dvs. en forretning) må opkræve gebyr af en kunde, der betaler med et betalingskort. Gebyret må dog ikke overstige det beløb, som forretningen betaler til udstederen af kortet (dvs. pengeinstituttet). Og den nuværende retstilstand er, at kortudstedere kun må kræve gebyr af forretninger ved e-handel.

For taxivognmændene betyder det, at det hidtidige gebyr ved betaling med bl.a. Dankort ikke må opkræves. Der er nemlig ikke tale om et gebyr, som de selv er blevet pålagt.

Sagen var rejst af Forbrugerrådet som en klage over tre taxaselskaber. De tre selskaber er blevet pålagt at ophøre med at opkræve gebyr. Samtidig har Konkurrencestyrelsen bedt Dansk Taxi Forbund om at orientere sine medlemmer om, at gebyrerne ikke lovligt kan opkræves."

4. Klagers argumentation

Som mangeårig taxivognmand har Kurt B. Petersen modtaget betaling med betalingskort. Konkurrencestyrelsen har med dens udsendelse af pressemeddelelsen af 2. marts 2000 gjort samtlige taxivognmænd i Danmark til parter i sagen. Konkurrencestyrelsen har endvidere anmodet Dansk Taxiforbund om at orientere sine medlemmer om den trufne afgørelse.

Kurt B. Petersen finder styrelsens afgørelse fejlagtig og afgjort ud fra forkerte beregninger, hvorfor disse beregninger retfærdigvis må udleveres. Havde styrelsen kontakttet PBS, Pengeinstitutternes Betalingservice, samt undersøgt de indklagede bestillingskontorers årsregnskaber, ville styrelsen have kunnet konstatere, at taxivognmændene gennem deres bestillingskontorer betaler gebyrer

til PBS ved modtagelse af betaling ved betalingskort.

5. Konkurrencestyrelsens argumentation

Lov om offentlighed i forvaltningen finder ikke anvendelse på sager afgjort efter § 20 og § 20a, i lov om betalingskort m.v., jf. lovens § 11, stk. 3 (nuværende § 14 § 15, stk. 1, i lov om visse betalingsmidler, jf. lovens § 21, stk. 6, der trådte i kraft 1. juli 2000). Konkurrencestyrelsens afgørelse er derfor truffet i medfør af forvaltningslovens § 9, stk. 1.

Det følger af forvaltningslovens bestemmelser, at alene den, der er part i en konkret afgørelsessag, kan få aktindsigt. Det følger endvidere af Justitsministeriets vejledning af 4. december 1986 om forvaltningslovens punkt 49 til 55, at partsstatus kræver en direkte, væsentlig, individuel interesse i en sags afgørelse.

Kurt B. Petersen har ikke en sådan direkte, væsentlig, individuel interesse i sagen. Han er taxavognmand og modtager betaling med betalingskort. Hans individuelle interesse afviger – efter de oplysninger, som Konkurrencestyrelsen har kendskab til – ikke fra andre taxavognmænds, herunder vognmænd, som er repræsenteret af Dansk Taxi Forbund. Konkurrencestyrelsens pressemeddelelse af 2. marts 2000 gør ikke samtlige taxivognmænd til parter i sagen.

6. Konkurrenceankenævnets bemærkninger

Det følger af § 11, stk. 3, i den dagældende lov om betalingskort (nu § 21, stk. 6, i lov om visse betalingsmidler), at offentlighedslovens regler ikke finder anvendelse på afgørelser truffet efter betalingskortlovens § 20 og § 20a, stk. 1.

Spørgsmålet om aktindsigt skal herefter afgøres på grundlag af § 9, stk. 1, i forvaltningsloven om parter aktindsigt.

Den sag, som Kurt B. Petersen ønsker aktindsigt i, angår det forhold, at Hillerød Taxa, Birkerød Taxa og Roskilde Taxa opkræver et gebyr ved betaling med betalingskort. Under sagens behandling i Konkurrencestyrelsen var de 3 taxaselskaber repræsenteret af Dansk Taxi Forbund. Konkurrencestyrelsens afgørelse indeholder en meddelelse til forbundet om, at "gebyret" er i strid med betalingskortlovens § 20, stk. 3, og et påbud til de 3 taxaselskaber om at "ophøre med at opkræve gebyr ved valutaindlændinges betaling med betalingskort", jf. lovens § 20a, stk. 2, og § 34.

Selv om denne afgørelse – som anført i Konkurrencestyrelsens pressemeddelelse af 2. marts 2000 – kan anses for baseret på styrelsens generelle syn på forståelsen af betalingskortloven og således har præjudikatmæssig betydning for alle andre taxavirksomheder, og herunder også for Kurt B. Petersen, foreligger der ikke en sag, han kan anses for part i. Sagen drejer sig ikke om hans opkrævning af gebyr, og afgørelsen indeholder ikke et påbud til ham og kan ikke antages at have afgørende betydning for, om han gennem sin gebyropkrævning overtræder de strafsanktionerede bestemmelser i betalingskortlovens § 20 og § 20a, stk. 1. Han har derfor ikke en sådan væsentlig, individuel interesse i sagen, at han har krav på aktindsigt.

Herefter bestemmes:

Konkurrencestyrelsens afgørelse af 27. juni 2000 om aktindsigt stadfæstes.

Ole Jess Olsen

Jens Fejø

Torben Melchior«